

Registerblad

Datum: Naturvårdsverkets beslut 2000-02-07

Område av riksintresse för naturvård i Skåne län

Områdesnummer: N 1

Områdesnamn: Bjärehalvöns kust med Hallands Väderö och omgivande hav

Kommun: Båstads kommun

Kartblad:

Topografisk karta: 0421; 4C Halmstad SV

Ekonomisk karta:

- 04129; 4B2j Hallands Väderö västra
- 04220; 4C2a Hallands Väderö östra
- 04210; 4C1a Torekov
- 04221; 4C2b Hovs hallar
- 04211; 4C1b Mäsinge
- 04201; 4C0b Vasalt
- 04222; 4C2c Norrviken
- 04212; 4C1e Västra Karup
- 04202; 4C0c Grevie
- 04223; 4C2d Båstad

Area: 35 164 ha

Delområde a) Hallands Väderö

Delområde b) Kustområdet Torekov – Båstad

Delområde c) Kustområdet Torekov - Vejbystrand

Naturgeografisk region: 7 Skånes sediment- och horstområde

Kust- och havsregion: 2 Kattegatt

Regionindelning för sjöar

och vattendrag: Avrinningsområden 96, Rönne å, 97, Stensån

Agrara

kulturlandskapsregioner: 2 Sydsvenska odlingsbygderna

Landskapsformer: Kullig terräng med relativ höjd 50-100 m

Riksvärde

Odlingslandskap	Naturbetesmark	Flora, fauna
Geovetenskap	Berggrundsmorfologi, berggrundsstratigrafi, sedimentära bergarter, klintkust, rauk, ås, klapperfält, strandvallar	
Kustlandskap	Marin fauna och flora	
Havslandskap	Marin fauna	
Våtmarkskomplex	Flora, fauna	
Rikt topogent kärr		
Sumpskog		
Flora		
Fauna		

Värdeomdöme

Representativt odlingslandskap, Hallands Väderö och kusten Lervik-Hovs Hallar, med lång hävdkontinuitet och rik förekomst av naturbetesmarker. På havsstrandängar och buskrik utmark återfinns art- och individrika växtsamhällen med arter som stagg, backtimjan, spå- och jordtistel, trift, salttåg, havssälting och revigt saltgräs. Kuststräckan utgör häckningsområde för bl.a. strandkata, rödbena, större strandpipare och gravand. Lokalerna är Påarp, Dagshög, Bröddarp, Burensvik, Hovs Hallar och Vasaltheden.

Området utgör den södra utposten för många marina växt- och djurarter, som i övrigt förekommer på västkusten. Havsområdet utgör viktigt lek- och uppväxtområde för bl.a. sill och flatfisk samt yngelområde för säl. Området hyser ett stort antal häckande sjöfågel inkluderande ovanliga arter. Här finns enda häckningslokalen i Kattegatt för grissla, tordmule och sillgrissla. Den största kolonin häckande tobisgrissla finns inom området. Området har stor betydelse för flyttfågelstrecket med rastande och födosökande fågelarter.

Myrar på Hallands Väderö och myrar vid Bjärekusten är högt värderade våtmarker. Myrarna på Hallands Väderö utgör bl.a. en värdefull skogsmyrmosaik. Det värdefulla våtmarkskomplexet på ön består av topogena kärr och sumpskog. Myrar vid Bjärekusten utgörs av topogena rikkärrsmiljöer. Områdena har höga botaniska värden. Hallands Väderö dessutom entomologiska.

Huvudkriterier

A, B, C, D, E

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement.
Restaurering av igenvuxna naturbetesmarker.

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av:

- minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift
- skogsplantering av jordbruksmark
- energiskogsodling
- igenväxning
- spridning av gifter eller gödselmedel
- bebyggelse
- nydikning
- täkt
- luftledning och vägdragningar

Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att området hydrologi skyddas mot:

- dränering
- vattenreglering
- dämning och torvtäkt

Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena.

Säkerställande

- Bjärekustens naturreservat, naturreservatet Stora Hults strand och naturreservatet Engelsdalen, naturreservatet Hallands Väderö.
- Landskapsbildsskydd enligt 19 § NVL i lydelse före 1975.
- Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr FL 1 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr KL 33, 34 och 35.
- Område av riksintresse enligt 4 kap MB 1, 2 och 4 §§ gäller.
- Alla lokaler med naturbetesmark är naturreservat och ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet. L6801, L6804, 68-108 - 111, 351 och 502. Området ingår också i Kristianstads läns bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden 68-16 - 17.
- Natura 2000-område: Bjärekusten (SCI), Hallands väderö (SPA).

Delområde

a) Hallands Väderö:

Naturreservatet Hallands Väderö.

b) Kusten Torekov-Båstad:

Bjärekustens naturreservat, naturreservatet Engelsdalen och landskapsbildsskydd enligt 19 § NVL i lydelse före 1975.

c) Kusten Torekov-Vejbystrand:

Bjärekustens naturreservat och naturreservatet Stora Hults strand, landskapsbildsskydd enligt 19 § NVL i lydelse före 1975. Dessutom finns förordnande om djurskyddsområde för vissa mindre öar och skär – Gryteskären.

Våtmarkerna ingår i myrskyddsplan för Sverige 2007.

Områdets huvuddrag

Området omfattar Bjärehalvöns kustområde med Hallands Väderö och omgivande havsområde. Dessutom omfattas två mindre utvidgningar av kustområdet dels Knösenområdet sydost om Hovs Hallar dels Engelsdalen, mellan Kattvik och Norrvikens trädgårdar.

Längst i norr ligger det mest berömda av kustområdena, Hovs Hallar, med milsvida utblickar. Det ligger som Hallandsåsens sista utlöpare på Bjärehalvön, med mäktiga klippstup och rasbranter. Den sönderkluvna urbergsgnejsen har bearbetats av havets krafter. Lossbrutna block ligger i rasbranterna, andra har malts sönder och slipats till runda klapperstenar och ligger i stora fält nere vid stranden. Kvar står klippartier, som motstått naturens krafter och nu bildar egendomligt formade raukar.

Kusten är som brantast just vid Hovs hallar. Söderut planar den ut alltmer, även om betydande klippbranter finns på flera håll, bl.a. vid Skaudd på nordvästudden, där de tydliga isräfflorna i klipporna är en viktig lokal för förståelsen av isrörelserna under istiden. Sandstenar och diabas bryter av urberget på några ställen, bl.a. vid Segelstorp, Torekov och Skaudd. På långa sträckor bildar klapper mäktiga strandvallar, som t ex mellan Torekov och Hovs Hallar och söder om Glimminge plantering. De från bronsålderna bevarade Gröthögarna är uppbyggda av klapper. På en enbevuxen betesmark norr om Skaudd ligger en annan bronsåldershö, den praktfulla Dagshög, en av Skånes största gravhögar. Flacka, öppna sandstränder hittar man vid Glimminge plantering, Ängelsbäcksstrand, Segelstorp och längst i söder vid Stora Hult.

Vegetationen runt Bjärekusten är oftast karg och pinad av havets stormar. Mellan blocken vid stränderna växer gräsdominerade strandängar. Inåt land hittar man gott om snår av enar, slån, nypon och björnbär, som på flera håll breder ut sig till enbuskmarker med gräs- och rishedar. Flera sällsynta växter ryms inom området, t ex den dekorativa men fridlysta martornen.

Hallands Väderö är belägen knappt 3 km VNV om Torekov i S Kattegatt. Ön har en omväxlande natur med naturbetesmarker, lövskogar av olika slag, något barrskog, busksnår, topogena kärr, sumpskog, enemarker, ljunghed och stränderna som utgörs av kala hållar, klapperfält och sandområden med strandvallar. Mångfalden av växtsamhällen beror bl.a. på öns varierande geologi, men också på att andra ståndortsfaktorer som vind, saltvattenspåverkan, fuktighetsgrad mm varierar. Geologiskt är Hallands Väderö en fortsättning på Hallandsåsen. Den dominerande bergarten är två typer av gnejs. Norra delen av ön korsas av två diabasgångar som i sin tur korsas av ett par amfibolityggar. Dessa två bergarter är näringsrika vilket avspeglas i floran. Öns växt- och djurliv är rikt och omväxlande med både sällsynta växter och djur. Mest berömt är det s.k. Ulagapskärret på sydvästra delen av ön.

Odlingslandskapet, Hallands Väderö och kusten Lervik-Hovs Hallar, präglas av lång hävdkontinuitet. Naturbetesmarkerna utgörs av buskrik utmark och havsstrandäng. Vanliga vegetationstyper är rished av ljunghed, gräshed av rödventyp och staggtyp, torräng av hållmarkstyp och fårsvingeltyp. De art- och individrika växtsamhällena hyser arter som vårbrodd, trift, gulmåra, gråfibbla och backtimjan.

På havsstrandängarna återfinns vegetationstyper som salttågstrandäng och saltgrässtrandäng och arter som revigt saltgräs, gåsört, havssälting och gulkämpar. Lokalerna är, Påarp, Dagshög, Bröddarp, Burensvik, Hovs Hallar och Vasaltheden. Vid Bjärekusten finns ett antal myrar insprängda i de betade strandängarna.

Hallands Väderö har en värdefull skogsmyrmosaik och utgörs av delvis välutvecklade alkärr.

a) Hallands Väderö:

Området omfattas av naturreservatet Hallands Väderö.

Hallands Väderö är belägen knappt 3 km VNV om Torekov i S Kattegatt. Ön har en omväxlande natur med naturbetesmarker, lövskogar av olika slag, något barrskog, busksnår, topogena kärr, sumpskog, enemarkar, ljunghed och stränderna som utgörs av kala hållar, klapperfält och sandområden med strandvallar. Mångfalden av växtsamhällen beror bl.a. på öns varierande geologi, men också på att andra ståndortsfaktorer som vind, saltvattenspåverkan, fuktighetsgrad m.m. varierar. Geologiskt är Hallands Väderö en fortsättning på Hallandsåsen. Den dominerande bergarten är två typer av gnejs. Norra delen av ön korsas av två diabasgångar som i sin tur korsas av ett par amfibolityggar. Dessa två bergarter är näringsrika vilket avspeglas i floran. Öns växt- och djurliv är rikt och omväxlande med både sällsynta växter och djur. Mest berömt är det s.k. Ulagapskärret på sydvästra delen av ön.

b) Kusten Torekov-Båstad:

Området omfattar Bjärehalvöns norra kustområde. Dessutom omfattas två mindre utvidgningar av kustområdet dels Knösenområdet sydost om Hovs Hallar dels Engelsdalen, mellan Kattvik och Norrvikens trädgårdar. Hela området omfattas av Bjärekustens naturreservat, eller landskapsbildsskydd.

Längst i norr ligger det mest berömda av kustområdena, Hovs hallar, med milsvida utblickar. Det ligger som Hallandsåsens sista utlöpare på Bjärehalvön, med mäktiga klippstup och rasbranter. Den sönderkluvna urbergsgnejsen har bearbetats av havets krafter. Lossbrutna block ligger i rasbranterna, andra har malts sönder och slipats till runda klapperstenar och ligger i stora fält långt där nere vid stranden. Kvar står klippartier, som motstått naturens krafter och nu bildar egendomligt formade raukar.

c) Kusten Torekov-Vejbystrand:

Området omfattar Bjärehalvöns södra kustområde. Kusten är inte så brant här söder om Torekov även om betydande klippbranter finns på flera håll, bl.a. vid Skaudd på nordvästudden, där de tydliga isräfflorna i klipporna är en viktig lokal för förståelsen av isrörelserna under istiden. Diabas bryter av urberget på några ställen, bl.a. vid Torekov och Skaudd. På långa sträckor bildar klapperstenar mäktiga strandvallar, som t ex söder om Glimminge plantering. På en enbevuxen betesmark norr om Skaudd ligger en bronsåldershö, den praktfulla Dagshög, en av Skånes största gravhögar. Flacka, öppna sandstränder hittar man vid Glimminge plantering, Ängelbäcksstrand, Segeltorp och längst i söder vid Stora Hult.

Anmärkningar

Av redovisningstekniska skäl ingår inom det avgränsade området vissa anläggningar och bebyggda tomter, dessa berörs inte av riksintresset för naturvård.